Representantforslag nr. 32

(2008–2009)

fra stortingsrepresentantene Hans Olav Syversen, Dagrun Eriksen, Ingebrigt S. Sørfonn og Bjørg Tørresdal

Dokument nr. 8:32 (2008–2009)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Hans Olav Syversen, Dagrun Eriksen, Ingebrigt S. Sørfonn og Bjørg Tørresdal om skattekutt for frivillig sektor

Til Stortinget

BAKGRUNN

Det er en samstemt, tverrpolitisk enighet om at en omfattende og mangfoldig frivillig sektor er av enorm betydning for samfunnet. En enstemmig familie- og kulturkomité uttalte for eksempel i Innst. S. nr. 104 (2007–2008), ved behandlingen av Frivillighetsmeldingen (St.meld. nr. 39 (2007–2008)) at

"Komiteen vil understreke at frivilligheten er en grunnleggende drivkraft i samfunnsutviklingen, og komiteen er enig i at frivilligheten er en grunnpilar i vårt demokratiske samfunn."

Det er imidlertid ikke tilsvarende enighet om bruken av politiske virkemidler for å bedre rammevilkårene for frivillighet. Særlig synes det å være uenighet om i hvilken grad det bør satses på skatte- og avgiftslettelser som en del av en samlet frivillighetspolitikk. Mange frivillige organisasjoner opplever at den offentlige støtten er prosjektrelatert og at den generelle driften blir stadig vanskeligere. Det bør derfor være et selvstendig mål å styrke de frivillige organisasjonene, og at en slik styrking skjer gjennom midler som organisasjonene selv disponerer fullt ut.

I kapittel 3.2.2.4 i St.prp. nr. 1 (2008–2009) Skatte-, avgifts- og tollvedtak uttaler Regjeringen at den over noen år ønsker å trappe opp støtten til frivillig sektor med opp mot 1 mrd. kroner, som er det beløpet Frivillighet Norge har antydet at en generell ordning med momsfritak for frivillig sektor vil koste. Regjeringen sier videre at den i forbindelse med en slik opptrapping vil ta stilling i de enkelte statsbudsjettene til hvordan støtten skal fordeles mellom ulike virkemidler. Med andre ord forbeholder Regjeringen seg den fulle frihet til å avvise ethvert framtidig forslag om skatte- og avgiftslettelser til frivillig sektor, og i sin helhet legge inn økt støtte i form av direkte tilskudd til de frivillighetsformål som Regjeringen selv foretrekker å støtte.

Regjeringen åpner imidlertid for at deler av en opptrapping av støtten til frivillig sektor *kan* (ikke "bør", eller "skal") gjennomføres ved å øke rammene og innretningen av dagens ordning med kompensasjon til frivillig sektor for moms på enkelte tjenester. Det gis i proposisjonen imidlertid et klart signal om at en slik eventuelt utvidet kompensasjonsordning bør være rammestyrt, i motsetning til rettighetsstyrt. Videre presiseres det at "eventuell økt direkte støtte til utvalgte formål innenfor frivillig sektor kan vurderes".

Regjeringens beskrivelse bærer preg av:

- Mangel på en klar forpliktelse, både i tid og omfang, til å få gjennomført det som frivillig sektor selv mener er den viktigste frivillighetspolitiske reformen, nemlig å ta bort den økonomiske merbelastningen som merverdiavgiften påfører frivillig sektor i forhold til avgiftspliktige aktører.
- At hensynet til kontroll både over samlet støttebeløp, hvordan dette skal gis, og eventuelt til hvem, veier tyngre enn frivillig sektors behov for retten til å kunne disponere en større andel av sine egne inntekter.

Spørsmålet om å benytte skatte- og avgiftslettelser overfor frivillig sektor avslører et politisk ideologisk skille. De som mener at frivillighet er et gode i seg selv, vil i større grad ønske at støtten til frivillig

sektor skal være ubundet, at sektoren selv skal få disponere en større del av sine inntekter, og dermed også være positiv til å stimulere frivillighet gjennom skattesystemet. De som primært ser på frivillig sektor som en sentral samarbeidsaktør for å få iverksatt statlig eller kommunalt bestemt politikk, vil være avvisende til skatte- og avgiftslettelser, og i størst mulig grad satse på rammestyrte, formålsbestemte støtteordninger.

Det bør være aktuelt å styrke frivillig sektor på flere måter gjennom skattesystemet.

1. Fritak for merbelastning knyttet til merverdiavgift

Av omtalen i kapittel 3.2.2.4 i St.prp. nr. 1 (2008–2009) Skatte, avgifts- og lovvedtak framkommer det at Regjeringen ser på iverksettelsen av et treårig forskningsprogram om sivilsamfunn og frivillig sektor, samt et ikke-tidsfestet løfte om bevilgningsøkning, som en delvis oppfølging av regjeringserklæringens løfte om å utrede mulighetene for en varig ordning for momskompensasjon for frivillige organisasjoner. Selv om disse tiltakene og løftene isolert sett er positive, gir de imidlertid fortsatt intet svar på hvordan og hvor raskt et system som fritar frivillig sektor for den finansielle merbelastningen som moms påfører dem, sammenlignet med forretningsdrivende aktører. På grunn av den manglende fremdriften i arbeidet med å følge opp denne konkrete delen av regjeringserklæringen, er det fortsatt uklart hvor raskt en fullverdig fritaksmodell kan iverksettes. Inntil en slik permanent ordning er på plass, bør imidlertid gjeldende momsrefusjonsordning for tjenestemoms (enkelte typer tjenester) kunne utvides til en regelstyrt generell refusjonsordning for vare- og tjenestemoms.

2. Økt grense for lønnsoppgaveplikt og plikt til å betale arbeidsgiveravgift

Etter forslag fra Regjeringen vedtok Stortinget i forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 1 (2007–2008) å øke grensen for lønnsoppgaveplikt for skattefrie selskaper, foreninger og institusjoner fra 2 000 til 4 000 kroner per år. Samtidig ble nedre grense for frivillige organisasjoners plikt til å betale arbeidsgiveravgift økt til 450 000 kroner totalt, og 45 000 kroner per ansatt. En ytterligere begrenset økning av dette vil kunne gi de frivillige organisasjonene større disposisjonsrett over egne inntekter, redusere byråkratiet særlig for mindre og lokale lag og foreninger, med begrenset provenyeffekt for statens samlede inntekter.

3. Økt øvre grense for fradragsberettigede gaver til frivillige organisasjoner

Grensen for hvor store gaver til frivillige organisasjoner som er fradragsberettiget ved skattleggingen av alminnelig inntekt, har stått stille på 12 000 kroner i inneværende stortingsperiode. Gavefradraget er en skattefordel til giverne, ikke til de frivillige organisasjonene direkte. Det er, og skal være, de frivillige organisasjonenes formål som skal være hovedmotivasjonen for å gi gaver til disse, ikke selve skattefordelen. Samtidig er det klart at innføringen av fradragsrett for gaver til frivillige organisasjoner har hatt positiv effekt for gaveinntektene til organisasjonene. Regjeringen har i inneværende periode fordoblet inntektsfradraget for fagforeningskontingent, ut fra ønsket om å stimulere og styrke det kollektive faglige organisasjonsarbeidet i fagbevegelsen. Dersom ønsket om å stimulere til frivillighet var like viktig, burde også gavefradraget vært økt tilsvarende.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber Regjeringen legge fram en sak om hvordan frivillig sektor kan fritas for momsbelastningen knyttet til innkjøp av varer og tjenester på permanent basis, og vurdere hvor raskt en slik permanent ordning kan iverksettes.
2. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å utvide momskompensasjonsordningen for frivillig sektor til å bli en rettighetsstyrt generell momskompensasjonsordning som omfatter både varer og tjenester.
3. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om økt grense for frivillige organisasjoners lønnsoppgaveplikt og økte grenser for arbeidsgiveravgiftplikt per ansatt/per organisasjon.
4. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om økt ramme for fradragsrett for gaver til frivillige organisasjoner.

26. januar 2009

www.stortinget.no A/S O. Fredr. Arnesen